

AH 3715
2022Z10727

Antwoord van minister Helder (Langdurige Zorg en Sport), mede namens de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 18 augustus 2022)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 3191

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de reconstructie die RTV Noord heeft gemaakt van mogelijke financiële misstanden bij MartiniZorg en moederbedrijf De ZorgZaak B.V.?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de aanvankelijke investering in MartiniZorg (10.000 euro) en het totale dividend dat in 2017 en 2018 is uitgekeerd (550.000 euro) volstrekt niet in verhouding tot elkaar staan?²

Vraag 3

Kunt u achterhalen of de uitspraken van de betreffende bestuurder van De ZorgZaak waarin hij claimt dat het uitgekeerde dividend wederom is aangewend ten bate van de zorg?³

Antwoord 2 en 3

Zorgaanbieders dienen te allen tijde de belangen van de patiënten, cliënten en/of andere belanghebbenden en de zorgorganisatie voorop te stellen. In het algemeen acht ik het ongewenst dat er sprake is van dividenduitkeringen door zorgaanbieders die niet in evenredige verhouding staan met de risico's die de kapitaalverschaffer lopen op geïnvesteerd vermogen.

¹ RTV Noord, 3 mei 2022, «Miljoenen aan zorggeld naar eigenaar MartiniZorg»

² RTV Noord, 3 mei 2022, «Reconstructie: hoe MartiniZorg omging met zorggeld»

³ RTV Noord, 12 mei 2022, «Directeur MartiniZorg die miljoenen naar eigen bv overmaakte, legt functie neer»

Zoals in het coalitieakkoord vastgelegd zal het kabinet (nadere) voorwaarden aan winstuitkering stellen om excessieve winstuitkering door zorgaanbieders tegen te gaan, dan wel te voorkomen. Ik deel met u het belang van het kunnen aanpakken van niet-integere zorgaanbieders. Wanneer personen misbruik maken van collectieve middelen en de belangen van patiënten en cliënten en de zorg schaden moet worden ingegrepen. Hier ga ik in mijn brief aan uw Kamer over de aanpak van niet-integere zorgaanbieders⁴ nader op in. Over de concrete casus van MartiniZorg doe ik geen uitspraak, maar ik kan mij de vraagtekens bij deze casus heel goed voorstellen. Het is evenwel aan de toezichthouders hier een oordeel over te vellen.

Vraag 4

Welke eisen kunnen gemeenten stellen in de contractering waarmee het uitkeren van winst kan worden beperkt of verboden? Kunt u voorbeelden geven van gemeenten die dergelijke eisen stellen?

Antwoord 4

Op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en de Jeugdwet geldt thans geen verbod op het uitkeren van winst voor aanbieders die door gemeenten zijn gecontracteerd. Zoals ook de staatssecretaris heeft aangekondigd in zijn brief van 13 mei 2022⁵ aan uw Kamer wil het ministerie van VWS in het wetsvoorstel Integere bedrijfsvoering zorgaanbieders de mogelijkheid creëren om voorwaarden aan winstuitkering voor zorg- en jeugdzorgaanbieders te stellen. Daarnaast hebben gemeenten de mogelijkheid om in hun contracten en verordeningen randvoorwaarden en criteria op te nemen om winsten te beperken, mits daarbij rekening wordt gehouden met wet- en regelgeving. Daarbij hebben gemeenten in ieder geval rekening te houden met de algemene aanbestedingsrechtelijke beginselen - het transparantie-, proportionaliteits- en gelijkheidsbeginsel - (bij inkoop via aanbesteden) dan wel de regels van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (bij inkoop via open house). Verder hebben gemeenten onder meer de bevoegdheid om toezicht te houden op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de door de aanbieders geleverde zorg en ondersteuning.

Gemeenten onderzoeken met het Ketenbureau i-Sociaal Domein of er minimeisen voor het beperken van winst of winstuitkering van zorgaanbieders opgesteld kunnen worden die in de praktijk werkzaam zijn. Bij het team regioadviseurs opdrachtgever- en opdrachtnemerschap Wmo & Jeugdwet van het Ketenbureau i-Sociaal Domein zijn voorbeelden bekend van gemeenten die eisen stellen om winst of winstuitkering te beperken. De gemeente Den Bosch heeft

⁴ Kamerstuk 28 828, nr. 133

⁵ Kamerstuk 31 839, nr. 853

bijvoorbeeld bij de inkoop van jeugdhulp als voorwaarde gesteld dat aanbieders vanaf 2022 een maximum winstpercentage van vijf procent hanteren.

Vraag 5

Is het wettelijk toegestaan om als zorgbestuurder naast zijn salaris ook dividend uit te laten keren aan een BV waar diezelfde bestuurder aandeelhouder van is? Zo nee, op basis van welke wetsartikelen is dit verboden en hoe kan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) hierop handhaven? Zo ja, is het uitkeren van dividend naast een salaris daarmee een methode om als zorgbestuurder op legale wijze meer te kunnen verdienen dan de wettelijke Wet normering van topinkomens (WNT)-norm? Wat vindt u van dergelijke praktijken?

Antwoord 5

Vanuit algemeen belang bevordert het kabinet maatschappelijke verantwoorde inkomens en ontslagvergoedingen voor topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (voor bestuurders en toezichthouders). Wat aanvaardbaar is, is vastgelegd in de Wet normering topinkomens (WNT) en wordt, indien noodzakelijk, afgedwongen op grond van deze wet. Een winstuitkering die bij wijze van dividend op aandelen wordt betaald, is geen inkomen uit dienstverband en valt daarmee niet onder de reikwijdte van de WNT. Het toezicht op de WNT ligt bij het CIBG.

De WNT ziet op het maximeren van de bezoldiging van topfunctionarissen die voortvloeit uit een dienstverband. Bezoldiging uit een dienstverband is uitdrukkelijk iets anders dan winstuitkering. Een winstuitkering van een besloten vennootschap die bij wijze van dividend op aandelen wordt betaald, is geen inkomen uit arbeid en valt daarmee niet onder de bezoldigingsnorm van de WNT. Het kan voorkomen dat een bestuurder naast zijn door de WNT gemaximeerde inkomen uit dienstverband aanvullende inkomsten genereert indien over zijn aandelen in een besloten vennootschap dividend wordt uitgekeerd. Winstuitkering betreft een vergoeding voor ter beschikking gesteld kapitaal. Voor winstuitkering geldt een apart wettelijk kader.

Winstuitkering is op grond van artikel 5 van de WTZi verboden voor instellingen die zorg of diensten verlenen waarop aanspraak bestaat op grond van de Zorgverzekeringswet of de Wet langdurige zorg, tenzij het uitsluitend een of meerdere vormen van zorg betreft die bij algemene maatregel van bestuur is uitgezonderd van dit verbod.

Met de inwerkingtreding van de Aanpassingswet Wet toetreding zorgaanbieders (AWtza) op 1 januari jl. is het toezicht op het verbod op winstoogmerk en winstuitkering (dividend) door zorgaanbieders die op grond van de Wet langdurige

zorg (Wlz) en Zorgverzekeringswet (Zvw) zorg leveren, verschoven van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) naar de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA).

Vraag 6

Deelt u de mening van de hoogleraar die in eerder genoemd artikel wordt geciteerd dat als een zorgbedrijf aanzienlijk minder dan 67% van alle inkomsten aan zorg uitgeeft, je jezelf dan af kan vragen of met het geld dat binnenkomt wel genoeg zorg wordt geleverd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wordt een dergelijk gegeven bijvoorbeeld door de IGJ gebruikt als signaal in het risicogericht toezicht op zorgbedrijven?

Antwoord 6

Op grond van de Wet kwaliteit klachten en geschillen zorg (Wkkgz) houdt de IGJ toezicht of een zorgaanbieder de zorgverlening dusdanig organiseert dat dit redelijkerwijs leidt tot het verlenen van goede zorg. Het risico gestuurd toezicht van de IGJ richt zich daarbij op zowel kwalitatieve als kwantitatieve aspecten van de zorgverlening. De IGJ heeft mij laten weten dat wanneer een zorgbedrijf minder dan 67% van alle inkomsten aan zorg uitgeeft dit nog niet wil zeggen dat de kwaliteit of veiligheid van de zorg in het geding is. Daar is meer informatie en kwantitatieve data voor nodig. Ook door verschillen per type zorg/zorgsectoren hanteert de IGJ het genoemde percentage dan ook niet als standaard norm of afkappunt.

Data-gestuurd toezicht is voor de IGJ een steeds belangrijker onderdeel van het (risicogericht) toezicht op zorgaanbieders. Zo wordt een combinatie van gegevens en indicatoren uit de jaarverantwoording van zorgaanbieders inzichtelijk gemaakt in dashboards. Daarmee krijgt de IGJ ook inzicht in hoeveel geld er bij zorgaanbieders beschikbaar is voor de zorg en of er risico's zijn op bijvoorbeeld zorgverwaarlozing. Deze informatie samen met informatie uit de toezichtpraktijk van de IGJ wordt vervolgens meegewogen bij het bepalen of vervolgstappen nodig zijn.

Vraag 7

Welke voorwaarden aan winstuitkeringen overweegt u in het wetsvoorstel Integere bedrijfsvoering zorgaanbieders (Wibz) op te nemen om excessen door hoofd- en onderaannemers in de extramurale zorg en onderaannemers in de intramurale zorg binnen de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz) te voorkomen? Op welke termijn denkt u dit wetsvoorstel naar de Kamer te kunnen sturen?

Antwoord 7

In het wetsvoorstel Integere bedrijfsvoering zorgaanbieders (Wibz) wil ik voorwaarden introduceren als winstuitkeringen in een sector van de zorg een risico vormen voor de betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van zorg, zodat excessen beter kunnen worden aangepakt. De aard van de voorwaarden kan verschillend zijn per sector en de risico's die zich voordoen. Er kan gedacht worden aan voorwaarden zoals de financiële gezondheid (solvabiliteit) van een zorgaanbieder, de kwaliteit van zorg (bijvoorbeeld geen handhavingsmaatregelen opgelegd door de IGJ) en de termijn waarop winst mag worden uitgekeerd (eerst drie jaar zorg hebben geleverd voor winstuitkering plaats kan vinden). Ik streef ernaar dat het wetsvoorstel op 1 januari 2025 in werking treedt. Ik verwacht dan ook de gebruikelijke uitvoeringstoetsen en de internetconsultatie in de tweede helft van dit jaar te kunnen laten plaatsvinden.